

Verslag van de bijeenkomst van de NL-EITI multi-stakeholdergroep (MSG) dd. 6 oktober 2021.

Aanwezig: Naast de voorzitter en de coördinator zijn alle geledingen vertegenwoordigd.
Het quorum is aanwezig.

1. Welkom en opening door de voorzitter

De voorzitter heet iedereen welkom, in het bijzonder Michiel Hendrickx, als nieuw lid van de NL-EITI MSG. Michiel is per 16 september jl. begonnen als Senior Beleidsmedewerker bij het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat. Tevens informeert de voorzitter de vergadering dat met ingang van de volgende MSG vergadering Arendo Schreurs, Directeur NOGEPa, Jo Peters als MSG-lid zal vervangen.

De voorzitter stelt, met instemming van de vergadering, de agenda vast, waarbij de agendapunten communicatie en validatie worden omgedraaid.

2. Concept BDO rapporten 2019 en 2020

BDO presenteert de resultaten van de reconciliatie van betaalstromen van olie-, gas- en zoutbedrijven aan de Nederlandse overheid in 2019 en 2020. Hierbij zijn zowel de resultaten van de reconciliaties als de aanbevelingen van BDO met de vergadering besproken. De vergadering is tevreden over de samenwerking met BDO en het werk dat dit bureau in het kader van de reconciliatie voor 2019 en 2020 heeft verzet.

De belangrijkste onderdelen van de reconciliaties van betaalstromen van 2019 en 2020 zijn:

- De materialiteitsdrempel voor de reconciliatiescope is wederom ingesteld op Euro 100,000,- en wordt toegepast op elk soort betaling op het niveau van het bedrijf of de fiscale eenheid;
- De door de meegewogen bedrijven gerapporteerde betalingen aan de Belastingdienst bedragen 99% in 2019 en 98% in 2020 van de totale betalingen uit de olie- en gas sector die de Belastingdienst heeft ontvangen. Hieruit blijkt dat het EITI-rapport betrekking heeft op alle belangrijke operators en op nagenoeg alle inkomsten die geïdentificeerd en gegeneerd zijn in de Nederlandse olie- en gassector. Voor de gerapporteerde betalingen aan de Belastingdienst en EZK van de zoutbedrijven is dit 49% in 2019 en 69% in 2020. Uit het totaal van deze cijfers leidt de IA af dat de reconciliatie voldoende representatief is voor de delfstoffensector.
- BDO heeft van 20 bedrijven (of groepen) en 2 overheidsinstanties gegevens ontvangen. De 20 bedrijven bestaan uit alle 13 NOGEPa-leden, 2 niet-NOGEPa-leden, EBN, 2 gastransport en 2 zoutbedrijven. De 2 overheidsinstanties zijn EZK en de Belastingdienst.
- De nog niet opgehelderde verschillen van 303,22 miljoen euro in 2019 en 2,60 miljoen euro zijn hoofdzakelijk te verklaren door het feit dat EZK de van de NAM ontvangen mijnbouwheffingen nog niet heeft gerapporteerd. Alle opgeloste verschillen zijn door de betrokken partijen besproken en goedgekeurd.
- Waar mogelijk zijn in de reconciliaties rapportages per project (in dit geval een veld of vergunning) opgenomen.

De volgende zaken dienen te worden aangepast dan wel nader te worden verklaard:

- EZK levert de ontbrekende cijfers aan. Hierdoor zullen de resterende verschillen nog wijzigen.
- Er zijn nog 3 partijen die de ingeleverde rapportageformulieren nog niet hebben laten ondertekenen door een bevoegd functionaris. BDO gaat proberen om deze formulieren alsnog te krijgen.

- BDO adviseert de MSG om het grote verschil in overheidsinkomsten in 2019 t.o.v. 2020 (651,63 miljoen euro t.o.v. 175,47 miljoen euro) nader te verklaren in de contextuele informatie op de NL-EITI website. De MSG gaat hiermee akkoord.

De voorzitter vraagt EZK en BDO om uiterlijk half oktober de ontbrekende gegevens op te leveren dan wel te verzamelen, zodat BDO in de 3^e week van oktober de finale rapporten 2019 en 2020 naar het NL-EITI Secretariaat kan sturen ter goedkeuring van de MSG en de deelnemende externe partijen. Daarna worden de rapporten nog geredigeerd en vormgegeven alvorens deze gepubliceerd worden.

De voorzitter vraagt tevens de coördinator NL-EITI om de vormgeving van de rapporten 2019 en 2020 met BDO af te stemmen. De voorzitter vraagt de adviseur NL-EITI om de contextuele informatie van de nieuwe website met BDO te delen voor hun feedback.

Naast de reconciliatie presenteert BDO een follow-up van de aanbevelingen 2018. Er zijn geen nieuwe aanbevelingen.

3. Verslag MSG-vergadering dd. 21 juni 2021 incl. besluitenlijst en actiepunten

- De vergadering keurt het verslag van de MSG-vergadering van 21 juni goed.
- N.a.v. het verslag merkt de industrie op dat de teksten m.b.t. waterstof en CO2-opslag zo spoedig mogelijk worden aangeleverd bij de NL-EITI adviseur.
- De voorzitter meldt dat er geen reacties van stakeholders zijn ontvangen op de e-mail die vóór de zomer is verzonden.

N.a.v. de actielijst:

- De meeste actiepunten zijn uitgevoerd en kunnen van de lijst worden gehaald. Het gaat hier om het aanleveren van tekst m.b.t. de reconciliatie van betaalstromen voor de nieuwe website, het aanscherpen van het communicatieplan van de lancering van de nieuwe website en de BDO rapporten 2019 en 2020, het voorleggen van de teksten van de nieuwe website aan de MSG, en het goedkeuren van de MSG van de NL-EITI validatie templates en EITI summary data template 2018 en het versturen van deze templates naar het EITI Internationale Secretariaat.
- De verlenging van het contract van de huidige voorzitter van de NL-EITI MSG en een update van de MSG-leden is gepubliceerd in de Staatscourant. Er komt een nieuwe publicatie inzake de arbeidsduurfactor van de voorzitter. Dit wordt 0,2 i.p.v. 0,15.
- De voorzitter heeft een brief gestuurd naar NL-EITI stakeholders. Hier zijn geen reacties op ontvangen.
- De digitale nieuwsbrief van de civil society leden, het updaten van de verslagen van de NL-EITI MSG vergaderingen op de NL-EITI website, het systematisch ontsluiten van de rapportage van betalingen aan overheden bij de KvK, het aanleveren van teksten m.b.t. waterstof en CO2-opslag voor de nieuwe website en de uitwisseling met de MSG van de UK en Duitsland blijven op de actielijst staan.

4. Communicatie

De adviseur NL-EITI presenteert de concept nieuwe NL-EITI website aan de vergadering. En inventariseert op welke onderdelen de MSG nog aanpassingen nodig vindt in de teksten en af te spreken hoe we die gaan finaliseren.

Zoals eerder besloten is op de website gekozen voor de kleurstelling van het NL-EITI logo. Gedurende het proces zijn als gevolg van de overzichtelijkheid en leesbaarheid van de website enkele aanpassingen aangebracht in de eerder overeengekomen hoofdstructuur. Het contextuele deel van de website is gebaseerd op de inhoud van de NL-EITI rapporten 2017 en 2018, met updates voor 2019 en 2020. De teksten zijn geredigeerd en geschikt gemaakt voor webpublicatie. De concept website is tevens voorgelegd aan de leden van de subgroep Communicatie tijdens een overleg op maandag 20 september jl..

De teksten die betrekking hebben op CO2-opslag en waterstof ontbreken nog. Deze worden z.s.m. aangeleverd. De reconciliatie rapporten over de jaren 2019 en 2020 (Nederlandse en Engelse versies) worden toegevoegd aan de website na goedkeuring door de MSG en de externe deelnemende bedrijven. De rapporten worden op de website opgenomen in lijn met de huidige inrichting van de rapporten 2017 en 2018 en inclusief Open Data bestanden.

Helaas is het niet mogelijk om de website online met alles MSG-leden te delen. Om het goedkeuringsproces te bespoedigen, is na overleg met de subgroep Communicatie een export van de website in MS-Word gemaakt en op dinsdag 21 september aan alle MSG-leden verzonden. De vergadering complimenteert de adviseur NL-EITI met de website. De voorzitter vraagt de MSG om kennis te nemen van de inhoud van de website en eventuele aanpassingen en suggesties uiterlijk 15 oktober a.s. door te geven aan de adviseur NL-EITI. De reacties zullen vervolgens worden verwerkt, waarna de MSG de definitieve versies kan goedkeuren.

Hiernaast bespreekt de adviseur NL-EITI de voorgestelde communicatie activiteiten uit het communicatieplan van de lancering van de nieuwe website en publicatie van de BDO rapporten 2019 en 2020, en de aanvullingen daarop door de subgroep Communicatie.

Het huidige concept communicatieplan betreft een aanscherping en concretisering van het eerder behandelde communicatieplan; er is o.a. per activiteit uitgewerkt welke acties er dienen te worden ondernomen, wie daarbij betrokken is en wat de deadlines zijn. Gezien de beschikbare capaciteit en verwachte effectiviteit zal het accent bij de lancering van de nieuwe website gelegd worden op:

1. Inrichting specifieke NL-EITI pagina's op de websites van TNO (www.nlog.nl), RVO (aanpassing huidige NL-EITI website) en www.rijksoverheid.nl;
2. Nieuwsbericht versturen richting bestaand NL-EITI netwerk;
3. Inzet van social media op bestaande (werk- en privé-)accounts;
4. Brief uit naam van (demissionaire) Ministers EZK en BZ aan de leden van de Tweede Kamer.

De vergadering gaat hiermee akkoord met deze activiteiten.

Tijdens de bespreking van het concept communicatieplan in de subgroep Communicatie op 20 september jl. is aanvullend voorgesteld om politieke support te vinden voor de activiteiten van het NL-EITI. Ook is voorgesteld om binnen het netwerk van de MSG te zoeken naar prominente personen die rond de lancering van de NL-EITI website via social media het NL-EITI onder de aandacht te brengen. Tot slot kan er aan worden gedacht om, naast een brief van de MSG aan de vaste Kamercommissie, de nieuwe rapporten ook in een fysieke vorm aan één of meerdere leden van deze commissie aan te bieden. De vergadering gaat ook hiermee akkoord, met de opmerking dat de manier waarop de politiek wordt meegenomen in de NL-EITI communicatie strategie nadere uitwerking behoeft. Er dient goed nagedacht te worden over de manier waarop het NL-EITI dit gaat doen, omdat het onderwerp gaswinning gevoelig ligt.

De voorzitter vraagt de MSG-leden om uiterlijk 15 oktober a.s. hun feedback te geven op zowel de teksten van de nieuwe website als de voorliggende communicatiestukken.

5. Validatie NL-EITI

Op vrijdag 24 september heeft het NL-EITI Secretariaat het concept validatie rapport van het EITI Internationale Secretariaat (EITI IS) ontvangen. De MSG heeft tot uiterlijk vrijdag 22 oktober de tijd om op deze beoordeling te reageren. Dit kan door middel van een brief van de NL-EITI voorzitter aan de Executive Director van het EITI IS (Mark Robinson).

De vergadering bespreekt het concept validatie rapport alsmede de punten waar de MSG commentaar op wil leveren. De algemene conclusie is dat de vergadering zich afvraagt waar het NL-EITI nu precies op afgerekend wordt? Men ervaart een verschil tussen de scores van het NL-EITI op de diverse EITI vereisten, die de MSG als reëel ervaart, en de toch wat negatieve teneur van het rapport. De vergadering herkent zich wel in de aanbevelingen die worden gedaan. De MSG heeft zeker ambities op een aantal van deze aanbevelingen, zoals het afgelopen jaar laat zien. De MSG zou graag zien dat de EITI standaard op onderdelen geconcretiseerd wordt, waardoor het raamwerk minder ruimte zou bieden voor verschillende interpretaties.

Specifieke punten voor commentaar zijn:

- Requirement 1: In het ontwerp-validatierapport staat dat er "gebreken zijn in de betrokkenheid van de geledingen bij de implementatie van het EITI" (pagina 5). Het rapport maakt duidelijk dat we moeten bespreken hoe we dit kunnen verbeteren en in ieder geval moeten voldoen aan de Requirements van de EITI-standaard.

- Requirement 7.3.: In het concept-validatierapport staat: "Behalve de tabel in het EITI-rapport met het statusoverzicht van eerdere aanbevelingen, is er geen bewijs dat de MSG de lessen die zijn getrokken uit de rapportage, heeft opgevolgd, behalve het opnemen van de IA-lijst met aanbevelingen uit het laatste rapport in het jaarlijkse EITI-voortgangsrapport. Er zijn geen aanwijzingen dat er stappen zijn geïdentificeerd om informatielacunes op te volgen. Het werkplan verwijst niet naar activiteiten die voortvloeien uit aanbevelingen uit het laatste rapport. Geraadpleegde belanghebbenden legden uit dat het proces voor de follow-up van aanbevelingen bestond uit de follow-up door de Nationaal Coördinator met de MSG-voorzitter, zonder een duidelijk MSG-mechanisme voor consistente follow-up van aanbevelingen, afgezien van ad-hoc MSG-discussies op basis van follow-up door de National secretariaat." (pagina 13/14)
Naar onze mening bespreekt de MSG jaarlijks de geleerde lessen, met name wanneer de jaarlijkse voortgangsrapportage en het werkplan voor het nieuwe jaar op de agenda staan. En dat heeft zeker geleid tot stappen om informatielacunes op te volgen, bijvoorbeeld met de nieuwe website en open data. We hebben het natuurlijk over kleine stappen, maar gezien de beperkte middelen van het Nederlandse NL-EITI secretariaat, de voorzitter en de MSG-leden streeft ons werkplan naar realistische doelen.
- Requirement 4.1.: In het concept-validatierapport staat dat "het onduidelijk is of alle bedrijven die materiële betalingen aan de overheid hebben gedaan, hebben deelgenomen." (pagina 18) Uit het NL-EITI rapport over het jaar 2018 blijkt dat de reconciliatie 95% van alle betalingen aan de overheid dekt. In de komende afstemming over het jaar 2019 zal dit percentage oplopen tot 99%.
- Requirement 7.2.: Het conceptrapport stelt: "Afgezien van het beoordelen van bestaande systematische onthullingen van extractieve gegevens, is er echter geen bewijs dat NL-EITI inspanningen heeft geleverd om ervoor te zorgen dat gegevens toegankelijk zijn en beantwoorden aan de behoeften van belanghebbenden, behalve het online publiceren van de EITI-rapporten." (pagina 11) Wij vinden dit geen eerlijke beoordeling. Het NL-EITI-rapport 2018 maakt meer data van meer bedrijven beschikbaar en meer data toegankelijk op projectniveau dan het NL-EITI-rapport 2017. Bovendien zullen deze gegevens voor het einde van dit jaar beschikbaar zijn op de nieuwe NL-EITI-website, vaak in een open dataformat.
- Requirement 2.4.: In het concept validatierapport lezen we dat er "onduidelijkheid is over de vraag of de "samenwerkingsovereenkomsten" van EBN contracten vormen [...] in overeenstemming met de definitie van Requirement 2.4.d." (pagina 27). Wij wijzen erop dat de "samenwerkingsovereenkomsten" geen voorwaarden bevatten die verbonden zijn aan de exploitatie van olie en gas, zoals de definitie in de EITI Standaard vereist, zodat er geen gebrek aan duidelijkheid kan zijn. Dit neemt uiteraard niet weg dat meer transparantie over de relatie tussen EBN, de vergunninghouders en de Staat, bijvoorbeeld openbaarmaking van de samenwerkingsovereenkomsten, door sommige stakeholders zou worden toegejuicht. Oud-minister Wiebes van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat heeft in het kader van een parlementair debat gezegd dat deze afspraken moeten worden herzien, zodat ze openbaar kunnen worden gemaakt. De juridische mogelijkheden om de overeenkomsten openbaar te maken worden momenteel onderzocht door EBN en NOGEPA.
In het licht van het voorgaande denken wij dat het volgende onderdeel van het conceptrapport moet worden herzien: "Ondanks veelvuldige parlementaire discussie over vertrouwelijkheid van samenwerkingsovereenkomsten tussen EBN en olie- en gasvergunninghouders, heeft NL-EITI geen voortgang gemaakt met het werken met belanghebbenden, waaronder EBN en de industrie, om een overgang naar de volledige openbaarmaking van dergelijke contracten te plannen." (pagina 5).
- Requirement 2.6.: In de context van Requirement 2.6 verwijst het conceptrapport naar "overheidsoverdrachten aan EBN" (pagina 34) als volgt: "Met betrekking tot geldoverdrachten tussen de staat en de SOE en financiering door derden, maakt het EITI-rapport niet duidelijk of overheidsoverdrachten aan EBN van toepassing zijn voor de exploratie-, boor- en transportfasen van de olie- en gaswaardeketen, of alleen voor productie, en of er staatsgaranties worden verstrekt voor leningen die door EBN zijn aangegaan". Wij wijzen erop dat er geen overheidsoverdrachten aan EBN zijn voor de exploratie-, boor- en transportfasen en

evenmin voor productie. Verder zijn er geen staatsgaranties verstrekt op door EBN aangegane leningen.

- Requirement 6.2.: De bezorgdheid van sommige belanghebbenden over de EBN-uitgaven leidt ook tot de conclusie in het concept-validatierapport dat "verantwoording in het beheer van de winningsuitgaven door EBN namens de overheid [...] nog lang niet is vervuld". (pagina 35). Dit herkennen we niet. EBN betaalt geen quasi-fiscale uitgaven buiten de rijksbegroting. Dit blijkt verder uit een review van het jaarverslag 2018 van EBN.
- Requirement 4.2.: Op pagina 33 van het concept-validatierapport staat: "De situatie is vergelijkbaar in de kleinere gasvelden, waar het staatsaandeel wordt verkocht aan de exploitant, waarna EBN haar deel van de opbrengst in contanten ontvangt." Dit is niet correct. EBN ontvangt gas geproduceerd uit de kleinere velden in natura en verkoopt dit aan GasTerra, zoals uiteengezet in de NL-EITI rapportage 2018.
- Requirement 4.6.: Sub-nationale betalingen zijn geen onderdeel geweest van het verzoeningsproces, vanwege de materialiteit en de onevenredige belasting die dit zou betekenen voor de vele provincies, gemeenten en waterschappen. De bedragen die olie- en gasmaatschappijen betalen, zullen echter eenzijdig worden gerapporteerd in de komende NL-EITI-rapporten over de jaren 2019 en 2020. Om te zeggen dat aan Requirement 4.6 niet is voldaan (pagina 47) lijkt daarom wat hard en geeft niet rekening houden met de informatie in het rapport en de daaraan voorafgaande inspanningen.

Wat het proces betreft, zullen de voorzitter en coördinator NL-EITI werken aan de brief met commentaar van de MSG gericht aan het EITI Internationale Secretariaat. De planning is als volgt:

- Vrijdag 15 oktober: de MSG-leden sturen feedback naar de voorzitter en coördinator.
- Maandag en dinsdag 18 en 19 oktober: de voorzitter en coördinator verwerken de feedback van de MSG leden in de brief;
- Woensdag 20 oktober: de coördinator verstuurt de definitieve versie brief voor goedkeuring naar de MSG-leden;
- Donderdag 21 oktober: deadline voor goedkeuring brief door de MSG-leden: per geleding stuurt 1 lid – namens de andere leden in de geleding – goedkeuring naar de voorzitter en coördinator per email;
- Vrijdag 22 oktober: de voorzitter stuurt de brief naar het EITI IS.

Alle documenten aangaande de NL-EITI validatie worden wederom gepubliceerd (m.u.v. de formele goedkeuring van de brief door de MSG leden per email).

6. Rondvraag en sluiting

- De volgende vergadering zal fysiek plaatsvinden in november. Er zal dan tevens afscheid genomen worden van de huidige Coördinator NL-EITI. Zij gaat per 1 november a.s. aan een nieuwe uitdaging binnen RVO beginnen.

Opsteller: Coördinator NL-EITI, dd. 7-10-2021